

Pensaments

Tímids progressos en matèria de fiscalitat ambiental

Ignasi Puig Ventosa

El passat 28 de juny el Consell de Ministres va aprovar el "Proyecto de Ley por el que se establecen determinadas medidas en materia de fiscalidad medioambiental y se adoptan otras medidas tributarias y financieras", que actualment s'està tramitant al Congrés dels Diputats pel procediment d'urgència (<http://ves.cat/hiKb>, art. 5).

Malgrat el seu títol, en matèria de fiscalitat ambiental el Projecte de Llei contempla únicament un impost nou: l'Impost sobre Gasos Fluorats d'Efecte Hivernacle. Benvingut sigui un impost sobre aquesta matèria i, sobretot, benvingut sigui el que gairebé podríem denominar com el bateig de l'Estat espanyol en matèria de fiscalitat ambiental.

Així i tot, hom no pot deixar d'expressar certs dubtes. D'una banda, s'és lluny de donar compliment a la recent recomanació específica de la Comissió Europea a Espanya (<http://ow.ly/d/1lq0>, pàg. 9) on literalment se suggeria al Govern que "donés passos addicionals en matèria de fiscalitat ambiental, especialment sobre impostos especials i sobre impostos sobre hidrocarburs".

D'altra banda, sorprèn l'objecte seleccionat. Si bé els gasos fluorats contribueixen de manera molt rellevant al canvi climàtic, certament hi ha altres àmbits que demanen de manera clara actuar mitjançant instruments de fiscalitat ambiental, més considerant que Espanya està molt per darrera de la mitjana europea en l'aplicació d'aquestes mesures. Només per esmentar alguns àmbits: política urbanística, polítiques de conservació del patrimoni natural, tractament de residus, posada al mercat de productes ambientalment perjudicials, etc. i, evidentment, el més clau de tots, la fiscalitat de l'energia, on el govern va encadenant de forma improvisada reforma rere reforma.

Potser el principal argument per explicar el perquè de l'impost seleccionat no sigui tant ambiental, sinó copar un dels relativament pocs àmbits de la fiscalitat ambiental no cobert per cap comunitat autònoma, fet sempre resulta menys conflictiu. La passivitat gairebé total dels diferents governs estatals en matèria de fiscalitat ambiental en l'última dècada, conjuntament amb la voluntat de les comunitats autònomes

d'augmentar els seus ingressos, ha portat a bastants d'elles a impulsar mesures de fiscalitat ambiental. Això sí, amb una harmonització pràcticament nul·la i amb resultats molt desiguals: des de casos molt reeixits com l'impost català sobre l'abocament i la incineració de residus municipals, a cànoncs edícs indignes de ser considerats com a impostos ambientals, ja que de fet no ho són.

D'altra banda, sorprèn la configuració del nou impost, si bé encertadament els tipus impositius es defineixen en funció del potencial d'escalfament atmosfèric de cada gas, en paral·lel es defineix un tipus màxim que a la pràctica afecta gairebé la meitat dels gasos subjectes, i que de fet suposa un tracte preferent als gasos més contaminants.

Finalment, cal assenyalar que el Govern ha aprofitat el Projecte de Llei per introduir una mesura diametralment oposada a la fiscalitat ambiental, és a dir, el que internacionalment es coneix com a subvenció ambientalment perjudicial. En concret, fins ara només les embarcacions d'oci o d'esports nàutics l'eslora dels quals no excedia de 15 metres i que eren afectats a activitats de lloguer estaven exemptes de l'impost de matriculació de vehicles. Ara el Govern proposa que n'estiguin exemptes també les embarcacions d'eslora major.

No sembla lògic que en època de retallades es pugui renunciar a uns ingressos tributaris per privilegiar una activitat que certament no beneficia a aquells ciutadans que més estan sentint la crisi.

La notícia del mes

Claus ambientals per a un nou finançament de la pesca

Miquel Ortega Cerdá

Publicat a efeverde el 28 de juny

Un cop assolit un acord sobre el reglament de la política pesquera comuna, i sobre l'organització del mercat comú de productes de pesca, el proper 10 de juliol la Comissió de pesca del Parlament Europeu establirà la seva opinió sobre la tercera i última pota de la reforma de la política pesquera comuna. Decidirà sobre l'ús que es farà dels aproximadament 6.500 milions d'euros de fons públics europeus que es preveuen destinar al nou Fons Europeu Marítim i de Pesca en el període 2014-2020. Per Espanya la negociació és molt important, donat que es preveu que sigui el principal receptor d'aquests recursos. Si es mantenen proporcions similars a las rebudes en el període anterior estem parlant d'entre 1.100 i 1.500 milions d'euros.

Des de la perspectiva ambiental tan rellevant com la quantitat acordada per a cada país es debatran quins possibles usos podran tenir els fons disponibles. El proper 10 de juliol precisament es sotmetran a votació, entre d'altres aspectes, quines línies de finançament podran fer servir posteriorment els governs. És per això que es tracta del moment oportú per a assenyalar la importància de mantenir una coherència entre els usos permesos per al Fons Europeu Marítim i de Pesca i algunes claus ambientals:

1. Cal assegurar la coherència amb allò compromès al juny de 2012 a la reunió de Río+20 de desenvolupament sostenible, i amb el posicionament oficial de la Unió Europea davant l'Organització Mundial de Comerç sobre l'ús de fons públics a la pesca.

En ambdós casos la Unió Europea es va comprometre a eliminar les subvencions que afavorissin la sobrepesca i que suposin una distorsió al mercat pesquer. Aquests compromisos haurien de ser suficients per rebutjar algunes propostes que es troben avui sobre la taula de negociació del Parlament Europeu mitjançant les quals es vol subvencionar la construcció de noves embarcacions pesqueres i la renovació per substitució de les mateixes. Si bé és cert que la proposta en discussió tracta d'imposar algunes retallades en la capacitat nominal de les embarcacions que vulguin rebre suport públic –en el cas de la substitució d'embarcacions–, i limitar-la a aquells estocs sense sobrecapacitat, la veritat és que tal com estableix l'informe "L'excés de capacitat pesquera a la reforma de la política pesquera comuna" (publicat al desembre de 2012 pel Parlament Europeu): "L'actual definició de capacitat pesquera i els límits que estableix la política pesquera comuna per la capacitat no són eficaços per analitzar i limitar els seus possibles excessos", pel que existeix un evident risc d'invertir en sectors sobredimensionats en conflicte amb el compromís de Río+20. D'altra banda resulta a més difícilment justificable que aquesta mesura es pugui interpretar com a un ús eficient dels recursos disponibles quan resulta evident que –tal com veurem a continuació– altres actuacions són necessàries, i suposen una millora pel conjunt del sector i no pas per un actor privat concret.

2. Seguim patint una gran manca de dades, tant biològiques com socioeconòmiques, relacionades amb la pesca, i ambdues són necessàries per implementar una aproximació ecosistèmica a les pesqueries, tal com va aprovar recentment la Comissió de pesca del Parlament Europeu a la nova política pesquera comuna. Un millor coneixement científic –i la seva correcta aplicació– facilitaria l'estabilitat en les captures que requereix el sector i l'aplicació de polítiques pesqueres que permetin la recuperació de l'ecosistema marí. Però avui en dia en moltes ocasions, no es disposa d'informació suficient per dur a terme avaluacions adequades, i per tant recomanacions polítiques ajustades a la realitat existent. Les insuficiències a la informació disponible són molt clares si, per exemple, tenim en compte que actualment –segons l'Informe d'oportunitats pesqueres pel 2014 publicat al maig de 2013 per la Comissió Europea– només al 50% dels estocs de l'Atlàntic Nord-est és possible establir l'estat en què es troben les pesqueries; i la situació de desconeixement és encara més gran al Mediterrani. Per ara la proposta de la Comissió Europea no és prou ambiciosa, únicament un 15% dels recursos es destinen a la recopilació de dades i gestió pesquera. Hauríem de tractar d'aconseguir una proporció més gran, i que els fons destinats a aquests fins no puguin desviar-se cap a altres usos.

3. En tercer lloc és imprescindible que els fons només puguin ser utilitzats per aquells actors (siguin públics o privats) que compleixin amb les legislacions –tant les pesqueres com les que se'n deriven de les obligacions ambientals dins l'àmbit marí–, eliminant l'accés als recursos públics en cas d'incompliment. Aquesta proposta és un principi bàsic per assegurar un bon ús dels fons públics.

Prioritat per a la recollida de dades i anàlisi científic, evitar l'ús de fons que puguin afavorir l'augment de la capacitat de pesca, i l'establiment de mecanismes de condicionalitat per a la recepció dels fons públics són tres claus ambientals per un millor finançament de la pesca. El proper 10 de juliol els parlamentaris europeus tenen la paraula.

(Més informació actualitzada disponible a www.ocean2012.es)

Contribució a Nota d'Economia

Acaba d'aparèixer el número 101 de la revista Nota d'Economia, editada pel Departament d'Economia i Coneixement. Es tracta d'un número monogràfic sobre "Les finances de les hisendes locals" en el qual Ignasi Puig Ventosa (ENT) ha contribuït amb un article que porta per títol "Sostenibilitat ambiental i finances municipals":

http://www20.gencat.cat/docs/economia/70_Economia_Catalana/arxius/NE_101_Puig.pdf

Guide for the Implementation of Pay-As-You-Throw Systems for Municipal Waste

L'Agència de Residus de Catalunya ha publicat en anglès la *Guia per a la implementació de sistemes de pagament per generació de residus municipals* <http://ow.ly/mQs1a>, que pretén convertir-se en una publicació de referència internacional en la matèria. Aquesta guia fou elaborada conjuntament per ENT i l'ARC, i l'any 2010 fou publicada en català (<http://ves.cat/aoS1>) i castellà (<http://ves.cat/eJcH>).

Es publica la Guía de Biorresiduos del Ministerio

Finalment ha sortit publicada la "Guía para la Implantación de la Recogida Separada y Tratamiento de la Fracción Orgánica", que el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente va encarregar l'any 2010 (<http://ves.cat/hish>).

Es tracta d'un manual adreçat a responsables polítics i tècnics de la gestió de residus, que pretén impulsar la recollida selectiva de la FORM a l'estat espanyol.

La guia compta amb la col·laboració d'Ignasi Puig i Marta Jofra, d'ENT, que en van redactar el capítol dedicat als costos de recollida i tractament.

Projectes

Nou projecte sobre fiscalitat ambiental

L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic ens ha encarregat el projecte: "Propostes de fiscalitat ambiental en relació amb la mobilitat i l'edificació a Catalunya", per tal de proposar instruments que incentivin comportaments més respectuosos amb el medi ambient i redueixin les emissions amb efecte d'hivernacle en els àmbits mencionats.

Curs de formació en gestió de residus

El passat 1 de juliol ENT va realitzar un curs de formació per a l'empresa Vermican, ubicada a Pamplona, sobre gestió de residus.

El curs, impartit per Ignasi Puig i Marta Jofra, va incloure aspectes com el marc legal, la prevenció de residus, la fiscalitat, els sistemes de recollida, les campanyes de comunicació i les dinàmiques participatives. I va incloure una part teòrica i diverses pràctiques.

Les valoracions del curs van ser molt positives, en particular pel que fa al grau d'interactivitat i als continguts.

Finalitza el Pla de Prevenció de Residus per la Mancomunitat del Urola Medio

Durant el període novembre 2012 - maig de 2013 es va estar elaborant el Pla de Prevenció de Residus de la Mancomunitat del Urola Medio (Gipuzkoa), integrada per 7 municipis: Aizarnazal, Azkoitia, Azpeitia, Beizama, Bidegoian, Errezil i Zestoa.

El Pla preveu un total de 25 actuacions de prevenció que permetrien assolir un objectiu de reducció de residus per l'any 2020 del 3,7% respecte l'any 2012. Això permetria assolir uns nivells de generació per càpita de 1,09 kg/hab/dia.

Nou projecte sobre recollida porta a porta al municipi d'Esterrí d'Àneu

L'Ajuntament d'Esterrí d'Àneu ens ha encarregat la redacció de la memòria tècnica per a la sol·licitud de subvenció de la convocatòria sobre recollida selectiva de la fracció orgànica que ha tret l'Agència de Residus

de Catalunya. L'objectiu és la introducció d'un sistema de recollida porta a porta de 4 fraccions.

Jornada sobre Agroecologia a Ca la Fou (Vallbona d'Anoia, Catalunya)

La tercera trobada internacional sobre agroecologia organitzada per la Fundació ENT dins del projecte BoB (Beyond Our Backyards) va tenir lloc els passats 15-18 de juliol a Ca la Fou (Vallbona d'Anoia). Aquest projecte es troba en el marc del programa Grundtvig. Hi van assistir un total de 32 experts, activistes, productors, etc. provinents de França, Alemanya, Polònia, Bèlgica, Catalunya i altres indrets d'Espanya.

Es va parlar de *Commons* i agroecologia, de la definició de fronteres en comunitats, d'agroecologia i gènere, dels bancs locals de llavors, de sobirania alimentària, de decreixement, etc. Es va comptar amb la col·laboració de Jofre Rodrigo, Xènia Torras i Gustavo Duch. Es van visitar experiències locals d'agroecologia a Catalunya: Can Masdeu i Can Monmany.

La conferència a Barcelona del 17 de juliol va introduir iniciatives d'agroecologia a nivell local, regional, estatal i europeu. Va comptar amb la col·laboració de Guillem Tendero, Gualter Barbas, Eva Torremocha i Gustavo Duch.

Curs d'estiu ENTITLE - a Syros, Grècia

La tercera reunió del Projecte "ENTITLE" va tenir lloc entre el 9 i el 14 de juliol a Ermoupolis, Syros (Grècia). Aquest tercer curs intensiu va tractar sobre el béns

comuns, conflictes i desastres. En Miquel Ortega Cerdà, en Gabriel Weber i l'Irmak Ertör van participar a la reunió en representació d'ENT, que es soci del projecte. L'Irmak Ertör va presentar el seu treball sobre "Justícia ambiental i aqüicultura marina a Europa", i en Gabriel Weber va presentar la seva recerca sobre "Instruments econòmics i justícia distributiva a la gestió de residus - El cas d' Esporles, Mallorca". Els dos investigadors van rebre reaccions molt positives tant per part dels professors convidats, com en Joan Martínez-Alier i en David Harvey, com del consell d'administració de "ENTITLE" (entre d'altres en Miquel Ortega Cerdà, en Giorgos Kallis i en Giacomo d'Alisa). A més, el programa del curs va incloure la xerrada pública "Ecologia política en període de crisi" impartida per Stefania Barca de la Universitat de Coimbra, Portugal i per en Joan Martínez-Alier de la Universitat Autònoma de Barcelona. La propera reunió d'ENTITLE serà sobre el tema "moviments socials" i tindrà lloc a Lund (Suècia) l'abril del 2014.

Conferències i activitats

CONGRESO IBERO-AMERICANO DE EPIDEMIOLOGÍA Y SALUD PÚBLICA

Tipus d'acte: Congrés internacional

A càrrec de: Érica Martínez

Lloc i data: Granada, 4-6 setembre

Breu descripció: Presentació de l'estudi "Enfermedad de Alzheimer y contaminación industrial: análisis en áreas pequeñas de España (1999-2007)"

Enllaç: <http://www.seepidemiologia.es/>

Els twits del mes

@ENTmediambient La tesi doctoral de Jaume Freire (ENT) "Eficiència energètica i efecte rebot", disponible on-line: <http://www.tdx.cat/handle/10803/117595>
16:25 - 10 juliol 2013

@Revista_Eco_Pol La revista Ecología Política da un paso adelante:
<http://ent.cat/blog/?p=396>
13:03 - 2 juliol 2013

@miquelortega Decenas de estudios piden a los parlamentarios que acaben con los subsidios pesqueros perversos <http://ow.ly/mNF0k>
10:02 - 9 juliol 2013

@I_PUIGVENTOSA +de 100 municipios en Catalunya haciendo recogida puerta a puerta, +de 30 en Baleares y 9 en Euskadi. Los hay de todos los colores políticos
11:13 - 2 juliol 2013

Subscriu-te al twitter d'Ent si vols estar actualitzat @ENTmediambient

Esperem que aquesta informació us sigui d'interès, si és així no dubteu en enviar-la a d'altres companys/es i convidar-los/es a inscriure's al butlletí:
http://ent.cat/mailman/listinfo/butlleti_ent-consulting.com

Per a més informació podeu visitar el nostre web: www.ent.cat o enviar un correu electrònic a info@ent.cat